

ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE YÖNETİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Nevin SAYLAN*
İsmail ZENCİRCİ**

ÖZET

Bu çalışmada, Necatibey Eğitim Fakültesindeki yönetim ve öğretim hizmetlerine ilişkin sorunları öğrenci görüşlerine göre belirlemek ve uygulanabilir çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır.

Çalışmanın örneklemini tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş 238 öğrenci oluşturmuştur.

Veri toplamak için geliştirilen anket toplam 47 soru ve iki bölümü içermektedir. Anketteki maddeler "evet", "kısmen", "hayır" olmak üzere üç seçeneğe düzenlenmiştir. Uygulanan anketlerden 30' u geçersiz olduğundan toplam 208 anket formu değerlendirilmeye alınmıştır.

Elde edilen verilerin yüzde ve frekansları tablolarda belirtilerek yorumları yapılmıştır.

Verilerden elde edilen sonuçlara göre uygulanabilir öneriler sunulmuştur

Anahtar Kelimeler: Yönetim Hizmetleri, Öğretim Hizmetleri

EVALUATION OF THE ADMINISTRATIVE and INSTRUCTIONAL SERVICES IN TERMS OF THE OPINIONS OF THE STUDENTS

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the problems regarding administrative and instructional services at Necatibey Educational Faculty in accordance with opinions of the students and to present some practical suggestions.

The sample of the study was formed of 238 students who were selected with random sampling.

The questionnaire developed to gather data included total 47 questions and 2 sections. The items were organized in three options that were "yes", "partially yes", and "no". Since 30 questionnaire included invalid answers, total 208 questionnaires were evaluated.

Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi.
Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Gör.

Commentaries were made by showing the frequency and percentage of the data at tables. Some practical suggestions were offered according to the results of the data.

Key Words: Administrative services, instructional services

Dünyada, eğitim hizmeti büyük oranda devlet eliyle yürütülen bir kamu hizmeti özelliği göstermektedir. Doğal olarak eğitim hizmetinin hemen her boyutu ile birlikte nitel ve nicel gelişiminden de ülke yönetimleri sorumludur. Eğitim hizmetlerinin nicel ve nitel yönden gelişimi ülkelerin olanakları ile sınırlıdır. Özellikle insan kaynaklarının nitelikçe düşük olduğu gelişmekte olan ülkelerin diğer bir çok alanda olduğu gibi, eğitim alanında da önemli sorunları bulunmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde ulusal sorunların çözümünde merkeze alınması gereken süreç eğitimidir. Fakat uygulamada eğitimden çok ekonominin öncelik kazandığı gözlenmektedir.¹

Türkiye, eğitim hizmetlerinin yayılması ve niteliğinin artırılması yönünden istenilen duruma henüz gelememiştir. 1996 - 1997 verilerine göre çağ nüfusunun; okulöncesinde %8.9'u, ilköğretimde %88.9'u, ortaöğretimde %54.7'si ve yükseköğretimde %22.4'ü okullaştırılabildiği². Bu durum, ülkemizde eğitim hizmetlerinin yeterliğini tartışılır hale getirmektedir.

Eğitim- öğretim etkinlikleri örgütsel ortamlara gereklilik göstermektedir. Eğitimin amacına yönelik olarak oluşturulan örgütsel ortamların amaçlarına uygun yaşaması, örgütte her düzeyde çalışan işgörenin niteliğine bağlıdır. Eğitim örgütünde insan, örgütün hem amacı hem de aracı olarak kendini göstermektedir. İnsana yönelik bir amaç yine insanın çabasına bağlı olarak gerçekleşmektedir.³

¹ A. Haydar Taymaz. (1995), Okul Yönetimi (Ankara: Saypa Yayınları,s:3.

² M.E.B. (1998), Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler Milli Eğitim., (Ankara), s:48.

³ Niyazi Can. (1998), "Öğretmen ve Yönetici Etkililiğinin Öğretimdeki Rolü",Eğitim Yönetimi,(Yıl:4, Sayı.13),s:57.

Eğitim sistemi içinde amaca uygun etkinliklerin gerçekleştiği yer okullardır. Okulun temel görevi, öğrencilere olanaklar elverdiğince geniş bir hizmet sunmaktır. Okulların öğrencilerine istenilen davranışları kazandırmaları, öğretimin amaçlarıyla uyumlu yaşantıları kazandıracak ortamları düzenlemeleri ile gerçekleşmektedir.⁴

Okulların amaçlarına ulaşmaları ve kendilerinden bekleneni yerine getirmeleri,işgörenlerin özellikle de yönetici ve öğretmenlerin rollerini tam ve doğru yapmalarına bağlıdır.⁵

Okul örgütünde yönetici öğretim koşullarını iyileştirmenin arayışında olmalıdır. Öğretmenin sınıfta öğretimin amaçlarına etkili bir şekilde ulaşabilmesi için onu desteklemeli ve her türlü rehberlik hizmetini sunmalıdır. Yönetici böyle bir işlevi ancak, örgütünde etkili bir lider olduğunda yapabilmektedir.⁶

Türk eğitim sisteminin alt sistemlerinden biri olan yükseköğretimin amaçlarından en önde geleni yeterli nitelik ve nicelikte meslek insanı yetiştirmektir. Türkiye'deki yükseköğretim düzeyindeki okulların tamamına yakını gelişmiş ülkelerdeki üniversitelerin düzeyine ulaşmış değildir. Akademik personelin atama ve yükseltilme standartlarının oluşturulamaması, akademik başarısı yüksek olanları özendirerek bir sistemin kurulamaması, üniversitelere canlılık getirecek yeni akademisyenlerin yetiştirilememesi gibi nedenler üniversitelerdeki akademik düzeyi düşürmektedir.⁷ Eş işlevli bölümlerin ve fakültelerin üniversite çatısı altında toplanması, ders programlarının niteliğinin düşüklüğü de akademik düzeyin düşmesinde önemli rol oynamaktadır. Üniversitelerde sunulan hizmetlerin niteliğinin yükseltilmesi ve yayılması için öncelikle ulusal düzeyde akreditasyon sağlanmalı daha sonra da uluslararası akreditasyona katılım gerçekleştirilmelidir.⁸

⁴ Taymaz ,Ön.Ver., s:l.

⁵ Aynı,s:2.

⁶ Can,Ön.Ver.,s:63.

⁷ Süha Sevük, (1992), "21. Yüzyılda Yükseköğretim", Çağdaş Üniversite Çağdaş Eğitim (Ankara:Başbakanlık yayını), s:37.

⁸ Aynı,s:37.

Yükseköğretimde gözlenen nitelik sorunu doğal olarak hizmet öncesi öğretmen yetiştirmeyi de etkilemektedir. Hizmet öncesi öğretmen yetiştirme sorunlarının çözümüne yönelik YÖK/Dünya Bankası projesi 1994 yılında başlatılmış, projenin başlangıç amacı yeni bir öğretmen yetiştirme modelini içine alacak şekilde genişletilmiştir.⁹

Öğretmen yetiştirme sürecinin yeniden düzenlenmesi çabaları öğretmen eğitiminin standartlarının saptanması ve niteliğin güvence altına alınmasını kapsayan akreditasyon sürecini başlatmıştır. Öğretmen eğitiminde öngörülen akreditasyon süreci aşağıdaki amaçları kapsamaktadır.

- Öğretmen eğitiminin niteliğinin yükseltilmesi ve sistemli bir şekilde geliştirilmesi,
- Öğretmen eğitiminin niteliğinin güvence altına alınması,
- Eğitim fakültelerinin hizmet sunduğu kesimlere öğretmen eğitiminin standartlarının sürekliliği konusunda güvence verilmesi .¹⁰

Öğretmen eğitiminde standartların sağlanması ve kalitenin süreklilik taşıması öncelikle eğitim fakültelerinde yönetim ve öğretim hizmetlerini gerçekleştiren kişilerin yeterliklerinin geliştirilmesine ve diğer tüm okul içi ve dışı değişkenlerin niteliğine bağlıdır.

Bu noktada öğretmen yetiştiren fakültelerdeki yönetim ve öğretim hizmetlerinin durumunun saptanarak sorunların ortaya konulması ve uygulanabilir çözüm önerileri geliştirmek gerekmektedir.

Gerçekleştirilen bu çalışmada, Necatibey Eğitim Fakültesindeki yönetim ve öğretim hizmetlerine ilişkin sorunlara çözüm önerileri sunmak amacı ile, I. ve II. öğretim öğrencilerinin yönetim ve öğretim hizmetlerine ilişkin görüşlerini

YÖK/Dünya Bankası. (1998), Eğitim Fakültelerinin Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi. s:1.

YÖK/Dünya Bankası. (1999), Türkiye'de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Yeniden Düzenlenmesi, s: 1.1.

saptamaya ve her iki programa devam eden öğrencilerin görüşleri arasında fark olup olmadığı ortaya koymaya çalışılmıştır. Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. I. ve II. Öğretim öğrencilerinin yönetim ve öğretim hizmetlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. I. ve II. Öğretim öğrencilerinin yönetim ve öğretim hizmetlerine ilişkin görüşleri arasında fark var mıdır?
3. Anabilim dallarına göre öğrencilerin yönetim ve öğretim hizmetlerine ilişkin görüşleri arasında fark var mıdır?
4. Yönetim ve öğretim hizmetlerine ilişkin uygulanabilir çözüm önerileri nelerdir?

Betimsel nitelikte olan bu çalışmanın evrenini 1998-1999 öğretim yılında Balikesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, Tarih, Coğrafya, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dallarında öğrenim gören toplam 769 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Her anabilim dalının bir ve ikinci öğretiminden 17 şer öğrenci olmak üzere, toplam 238 öğrenci tesadüfi yöntemle örneklem olarak seçilmiştir.

Veri toplama aracının hazırlanabilmesi için ilgili kaynaklar taranmış ve akreditasyon çalışmaları çerçevesinde YÖK'çe hazırlanan dokümanlardan da yararlanılmıştır. Taslak anket formu 3. sınıf öğrencileri arasından tesadüfi yöntemle seçilen 40 kişilik bir gruba uygulanmıştır. Görüş ve eleştiriler doğrultusunda geliştirilen araç uygulanmaya hazır hale getirilmiştir.

Anket 2 bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde yönetim hizmetleriyle ilgili 23, ikinci bölümde ise öğretim hizmetleriyle ilgili 24 madde yer almıştır. Maddeler "evet", "kısmen", "hayır" olmak üzere üç seçeneğe düzenlenmiştir. Uygulanan anketlerden 30' u geçersiz olduğundan toplam 208 anket formu değerlendirilmeye alınmıştır.

Elde edilen verilerin yüzde ve frekansları tablolarda belirtilerek yorumları yapılmıştır. Bulgular çerçevesinde öneriler sunulmuştur.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin alanlarına göre cinsiyetleri ve toplam öğrenci grubunda cinsiyet oranı Tablo 1' de sunulmuştur.

TABLO 1. ÖĞRENCİLERİN CİNSİYETLERİ

		Mat		Fizik		Kimya		Biyo		Tarih		Coğ		TDE	
		F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	f	%	F	%
Kız	I	8	26	5	17	9	32	7	25	7	24	2	7	10	31
	II	10	32	8	27	10	36	9	33	10	34	6	20	10	31
Erkek	I	8	26	10	33	5	18	6	21	8	28	13	43	5	16
	II	5	16	7	23	4	14	6	21	4	14	9	30	7	22
Toplam		31	100	30	100	28	100	28	100	29	100	30	100	32	100

***Toplam denek sayısı 208**

Tablo 1' de görüldüğü gibi, en fazla kız öğrenci Kimya II öğretimde, en az kız öğrenci Coğrafya I. öğretimde; en fazla erkek öğrenci Coğrafya I. öğretimde, en az erkek öğrenci ise Tarih ve Kimya II. öğretimde bulunmaktadır. Toplam öğrenci grubunda, öğrencilerin yarıdan fazlası(% 53) kızdır.

Öğrencilerin yönetim hizmetlerine ilişkin görüşleri Tablo 2'de verilmiştir. Tablo 2'deki veriler incelendiğinde, öğrencilerin yalnızca yarıdan biraz fazlasının "derslerin planlandığı yer ve zamanda yapılmasının sağlandığını" belirttikleri görülmektedir. Her iki gruptaki öğrencilerin yarıya yakını burs ve kredi ile ilgili duyuru ve işlemlerin zamanında ve düzenli yapıldığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin üçte biri ise düzenli bir belge kayıt sistemi olduğunu belirtmişlerdir. I. öğretim öğrencilerinin onda biri , II öğretim öğrencilerinin ise yarıdan fazlası dersliklerin sınıf mevcuduna uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum, I. öğretime derslik kapasitesinin üzerinde öğrenci kaydının yapılmasından kaynaklanabilir.

Her iki grupta da öğrencilerin ancak çok az kısmı öğretim materyallerinin uygulanması için teknolojik alt yapının bulunduğunu, kütüphanedeki kitaplar ile süreli yayınların yeterli olduğunu, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin uzmanlarca sunulduğunu, ders dışında akademik çalışma ortamının bulunduğunu, öğrencilerin iletişimsel sorunları ile ilgilenildiğini, öğrenciler için oryantasyon programının bulunduğunu, derslerin hedef ve içeriklerinin öğretim alanlarının özelliklerine göre düzenlendiğini belirtmişlerdir.

Tabloda I. ve II. öğretim öğrencilerinin diğer maddelere % 8 ile % 26 arasında değişen oranlarda olumlu yanıt verdikleri görülmektedir. Bu maddelerin bazılarında her iki gruptaki öğrencilerin cevapları yaklaşık aynı oranlarda olmakla birlikte bazılarında çok az fark bulunmaktadır. Ancak, bu farkların oranı dikkat çekecek düzeyde değildir.

TABLO 2. ÖĞRENCİLERİN YÖNETİM HİZMETLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Okulda,		EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
		I	II	I	II	I	II	I	II
1. Derslikler sınıf mevcuduna uygundur	F	10	57	34	37	59	11	103	105
	%	10	54	33	35	57	11	100	100
2. Öğrenme ve öğretme ortamını etkileyen çevresel faktörler(ısı, ışık, havalandırma, temizlik, v.b.) uygundur.	F	8	21	41	52	54	32	103	105
	%	8	20	40	50	52	30	100	100
3. Öğretim ortamında uygun öğretim materyallerinin uygulanması için teknolojik alt yapı bulunmaktadır.	F	1	3	31	48	71	54	103	105
	%	1	3	30	46	69	51	100	100
4. Ders ve sınav zaman çizelgesi hazırlanırken öğrenci istekleri dikkate alınmaktadır.	F	14	9	35	43	54	53	103	105
	%	14	9	34	41	52	50	100	100
5. Ortaya çıkabilecek tehlikelere ve kazalara karşı gerekli önlemler alınmıştır.	F	9	14	45	46	49	45	103	105
	%	9	13	44	44	47	43	100	100
6. Beslenme, barınma, sağlık ve ulaşım sorunlarının çözümü için uygun koşullar yaratılmıştır.	F	12	17	51	62	40	26	103	105
	%	12	16	49	59	39	24	100	100

TABLO 2. - DEVAM

Okulda,		EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
		I	II	I	II	I	II	I	II
7. Düzenli bir belge - kayıt sistemi vardır.	F	33	36	51	48	19	21	103	105
	%	32	34	50	46	18	20	100	100
8. Öğrenciler kendileri ile ilgili birimlere başvurduklarında kısa sürede yanıt alırlar.	F	19	27	48	45	36	33	103	105
	%	18	26	47	43	35	31	100	100
9. Yönetim birimlerinde çalışan personel güler yüzlüdür.	F	23	24	49	46	31	35	103	105
	%	22	23	48	44	30	33	100	100
10. Öğrencilere kendileri ile ilgili yasa, tüzük, yönetmelik ve bunlara ilişkin değişiklikler kısa zamanda duyurulur.	F	22	19	37	33	44	53	103	105
	%	21	18	36	31	43	51	100	100
11. Kütüphanenin etkin kullanımı konusunda öğrencilere rehberlik hizmeti sağlanmaktadır.	F	13	15	22	21	68	69	103	105
	%	13	14	21	20	66	66	100	100
12. Kütüphanedeki kitaplar ve süreli yayınlar (dergi) bölümün ihtiyaçlarını karşılayacak düzeydedir.	F	6	7	35	31	62	67	103	105
	%	6	7	34	30	60	63	100	100
13. Kütüphanenin açık olduğu saatler öğrenci ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmiştir.	F	27	23	40	35	36	47	103	105
	%	26	22	39	33	35	45	100	100
14. Ders dışında akademik çalışma ortamları (okuma salonu gibi) bulunmaktadır.	F	11	9	28	30	64	66	103	105
	%	11	9	27	28	62	63	100	100
15. Öğrencilere sosyal etkinliklere katılma fırsatları yaratılmıştır.	F	21	17	58	55	24	33	103	105
	%	20	16	56	53	24	31	100	100
16. Sınav sonuçlarının yönetmeliklerde belirtilen süre içinde ilanı sağlanmaktadır.	F	19	18	39	47	45	40	103	105
	%	18	17	38	45	44	38	100	100
17. Öğrencilere psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri uzman kişiler tarafından sunulmaktadır.	F	9	16	19	17	75	72	103	105
	%	9	15	18	16	73	69	100	100
18. Öğrencilerin iletişimsel (öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretim elemanı, öğrenci-personel ve öğrenci-çevre) sorunları ile ilgilenilmektedir.	F	2	8	29	26	72	71	103	105
	%	2	8	28	25	70	67	100	100
19. Derslerin planlandığı yer ve zamanda yapılması sağlanmaktadır.	F	67	61	32	34	4	10	103	105
	%	65	58	31	32	4	10	100	100

TABLO 2.-DEVAM

Okulda,		EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
		I	II	I	II	I	II	I	II
20. Yeni kaydolun öğrenciler oryantasyon (uyum) eğitiminden geçirilirler.	F	2	3	11	11	90	91	103	105
	%	2	3	11	10	87	87	100	100
21. Derslerin hedefleri ve içerikleri öğrencilerin öğretmen olacakları alanın özellikleri çerçevesinde düzenlenmiştir.	F	9	16	46	47	48	42	103	105
	%	9	15	44	45	57	40	100	100
22. Burs ve kredi ile ilgili duyurular zamanında Yapılmaktadır.	F	48	43	39	42	16	20	103	105
	%	47	41	38	40	15	19	100	100
23. Burs ve kredi ile ilgili işlemler düzenli olarak Yapılmaktadır.	F	44	42	46	52	13	11	103	105
	%	43	40	45	50	12	10	100	100
TOPLAM	F	429	505	866	908	1074	1002	2369	2415
	%	18	21	37	38	45	41	100	100

Yönetim hizmetleri ile ilgili tüm maddelere verilen cevaplar bütün olarak incelendiğinde, her iki gruptaki öğrencilerin yaklaşık beşte birinin yönetim hizmetlerinin yerine getirildiğini, üçte birinin kısmen yerine getirildiğini, beşte ikisinin ise yerine getirilmediğini ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Bu durum, gerek I. öğretim gerekse II. öğretim öğrencilerinin yönetim hizmetlerinden memnun olmadıklarını göstermektedir.

Anabilim dallarına göre, öğrencilerin yönetim hizmetleri ile ilgili görüşleri Tablo 3' de sunulmuştur.

Tablo 3'de görüldüğü gibi, yönetim hizmetlerinin yerine getirildiğini en yüksek oranda ifade eden Kimya II. öğretim öğrencileri (%29); en düşük oranda ifade eden ise, Coğrafya II. öğretim öğrencileridir. Yönetim hizmetlerinin yerine getirilmediğini en yüksek oranda ifade eden Tarih, TDE I. öğretim öğrencileri ile

TABLO 3. ANABİLİM DALLARINA GÖRE ÖĞRENCİLERİN YÖNETİM HİZMETLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Anabilim Dalkan	EVET				KISMEN				HAYIR			
	I.ÖĞ		II. ÖĞ		I.OG		II.OG		I.ÖĞ		II.OG	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Matematik	72	19	70	20	150	41	141	41	146	40	134	39
Fizik	68	20	64	18	111	32	137	40	166	48	144	42
Kimya	62	19	93	29	125	39	96	30	135	42	133	41
Biyoloji	76	25	89	26	113	38	139	40	110	37	117	34
Tarih	51	15	73	23	122	35	110	34	172	50	139	43
Coğrafya	48	14	37	11	124	36	136	39	173	50	172	50
TDE	52	15	79	20	121	35	149	38	172	50	163	42
TOPLAM	429	18	505	21	866	37	908	38	1074	45	1002	41

Coğrafya I ve II. öğretim öğrencileri (%50), en düşük oranda ifade eden Biyoloji II. öğretim öğrencileridir (%34). Bütün anabilim dallarında, öğrencilerin yönetim hizmetleri ile ilgili görüşleri arasında çok büyük farklılık bulunmamaktadır.

Her iki öğretim öğrencileri birlikte düşünüldüğünde, yönetim hizmetlerinin yerine getirildiğini en yüksek oranda belirten Biyoloji (%25), en düşük oranda belirten Coğrafya (%12) öğrencileridir. En yüksek oranda hizmetlerin hiç yerine getirilmediğini Coğrafya (%50), en düşük oranda ise Biyoloji (%36) öğrencileri ifade etmişlerdir.

Toplam öğrenci grubunda, öğrencilerin %19'u yönetim hizmetlerinin yerine getirildiğini, %38'i kısmen yerine getirildiğini, %43'ü yerine getirilmediğini belirtmişlerdir. Bu sonuç, yönetim hizmetlerinin iyileştirilme gereğini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin öğretim hizmetlerine ilişkin görüşleri Tablo 4'de verilmiştir. Tablo 4'de görüldüğü gibi, I. ve II. öğretim öğrencilerinin yarıdan biraz fazlası öğretim elemanlarının derslere zamanında girip çıktıklarını, dersleri programdaki yer ve zamanda yaptıklarını, öğrencilerden ezber ve itaat istediklerini belirtmişlerdir. Her iki grupta da öğrencilerin ancak üçte biri öğretim elemanlarının derslere hazırlık yaparak girdiklerini, derste öğrencilere söz hakkı tanıdıklarını, ders süresince dersin hedeflerinden ve konudan sapmadıklarını, sınıf yönetimini sağladıklarını ifade

etmişlerdir. Öğrencilerden çok az kısmı her iki grupta da aynı oranlarda, öğretim elemanlarının öğrenme amaçlarını destekleyen sınıf dışı etkinlikler düzenlediklerini (%9), öğrencilere başarıları hakkında zamanında dönüt verdiklerini (%10), öğretim elemanlarının öğrencilerden gelen dönütlere duyarlı olduklarını ve bunlardan yararlandıklarını (%12) belirtmişlerdir.

I ve II. öğretim öğrencileri diğer maddelere %6 ile %30 arasında değişen oranlarda olumlu yanıt vermişlerdir. Bu maddeleri II. öğretim öğrencileri I. öğretim öğrencilerine göre daha fazla oranda olumlu yanıtlamışlardır. Ancak, her iki grup öğrenci görüşleri arasında çok büyük fark olduğunu söylemek mümkün değildir.

Tüm maddelere verilen bütün cevaplar incelendiğinde, öğretim hizmetlerini I. öğretim öğrencilerinin %23'ünün olumlu, %31'inin olumsuz; II. öğretim öğrencilerinin ise %29'unun olumlu, %22'sinin olumsuz ifade ettikleri görülmektedir. Her iki gruptaki öğrencilerin yaklaşık yarısı öğretim hizmetlerini "kısmen" olumlu olarak belirtmişlerdir. II. öğretim öğrencileri öğretim hizmetlerini daha olumlu ifade etmekle birlikte, genel olarak öğrencilerin görüşleri arasında çok büyük farklılık bulunmamaktadır.

TABLO 4. ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETİM HİZMETLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Öğretim elemanları,		EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
		I	II	I	II	I	II	I	II
1. Derslere zamanında girer ve çıkarlar	F	57	52	39	50	7	3	103	105
	%	55	50	38	47	7	3	100	100
2. Dersleri programdaki yer ve zamanda yaparlar.	F	69	68	30	32	4	5	103	105
	%	67	65	29	30	4	5	100	100
3. Derslere gerekli hazırlıkları yaparak girerler.	F	34	47	50	48	19	10	103	105
	%	33	45	49	46	18	9	100	100
4. Sınıfta öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine imkan sağlayacak demokratik ortamı oluştururlar.	F	18	30	57	61	28	14	103	105
	%	17	29	56	58	27	13	100	100
5. Derste öğrencilere söz hakkı tanır.	F	36	58	57	46	10	1	103	105
	%	35	55	56	44	9	1	100	100

TABLO 4 - DEVAM

Öğretim elemanları,		EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
		I	II	I	II	I	II	I	II
6 Öğrencilerin dile getirdikleri düşünceleri saygı ile karşılarlar.	F	19	30	63	68	21	7	103	105
	%	18	28	62	65	20	7	100	100
7 Öğrencilerden gelen dönütlere duyarlıdır ve bunlardan yararlanır.	F	14	13	51	66	38	26	103	105
	%	13	12	50	63	37	25	100	100
8 Ders süresince sıklıkla dersin hedeflerinden ve konudan saparlar.	F	19	21	49	55	35	29	103	105
	%	18	20	48	52	34	28	100	100
9 Öğrenmelerin sürekliliğini ve aşamalılığını sağlarlar	F	15	21	52	60	36	24	103	105
	%	15	20	50	57	35	23	100	100
10 Sınıftaki bütün bireyler ve gruplarla etkileşim kurarlar.	F	11	23	40	43	52	39	103	105
	%	11	22	39	41	50	37	100	100
11 Zamanında ve etkili sorular sorarlar.	F	9	22	56	63	38	20	103	105
	%	9	21	54	60	37	19	100	100
12 Öğrenme amaçlarına, öğrenci düzeyine ve yeteneklerine uygun öğretim yöntemlerini kullanırlar.	F	19	17	38	55	46	33	103	105
	%	18	16	37	52	45	32	100	100
13 Öğretme öğrenme araç gereçlerini uygun ve etkili kullanırlar.	F	12	16	57	63	34	26	103	105
	%	12	15	55	60	33	25	100	100
14 Öğrencilere başarıları hakkında zamanında dönüt verirler.	F	10	11	44	58	49	36	103	105
	%	10	11	43	55	47	34	100	100
15 Alanlarındaki yenileşmeleri izler ve öğrenciye yansıtırlar.	F	15	25	44	58	44	22	103	105
	%	14	24	43	55	43	21	100	100
16 iletişime her zaman açıktırlar.	F	16	32	57	53	30	20	103	105
	%	16	30	55	51	29	19	100	100
17 Öğrencileri araştırmaya yönettirler.	F	12	26	40	43	51	36	103	105
	%	12	25	39	41	49	34	100	100
18 Öğrencilerden ezber isterler.	F	53	59	37	38	13	8	103	105
	%	51	56	36	36	13	8	100	100
19 öğrencilerden itaat isterler.	F	57	62	32	29	14	14	103	105
	%	55	59	31	28	14	13	100	100
20 sınıf yönetimini başarılı bir şekilde sağlarlar.	F	28	37	60	59	15	9	103	105
	%	27	35	58	56	15	9	100	100
21 öğrenme amaçlarını destekleyen sınıf dışı etkinlikleri düzenlerler.	F	9	9	27	38	67	58	103	105
	%	9	9	26	36	65	55	100	100

TABLO 4 - DEVAM

Öğretim elemanları,		EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
		I	II	I	II	I	II	I	II
22 tüm davranışları ile öğrencilere her zaman örnek olurlar.	F	7	12	63	57	33	36	103	105
	%	7	12	61	54	32	34	100	100
23 akademik danışma ve rehberlik hizmetlerini düzenli olarak sunarlar.	F	6	15	41	41	56	49	103	105
	%	6	14	40	39	54	47	100	100
24 sundukları akademik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin öğretmenlik mesleği ile ilgili olmasına özen gösterirler.	F	12	16	53	49	38	40	103	105
	%	12	15	51	47	37	38	100	100
TOPLAM	F	557	722	1137	1233	778	565	2472	2520
	%	23	29	46	49	31	22	100	100

Anabilim dallarına göre, öğrencilerin öğretim hizmetleri ile ilgili görüşleri Tablo 5'te sunulmuştur.

TABLO 5. ANABİLİM DALLARINA GÖRE ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETİM HİZMETLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Anabilim dalları	EVET				KISMEN				HAYIR			
	I.ÖĞ		II.ÖĞ		I.OĞ		II.ÖĞ		I.OĞ		II.ÖĞ	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Matematik	82	21	78	22	161	42	184	51	141	37	98	27
Fizik	84	23	71	20	161	45	156	43	115	32	133	37
Kimya	75	22	92	27	153	46	163	49	108	32	81	24
Biyoloji	62	20	126	35	164	53	168	47	86	27	66	18
Tarih	94	26	143	43	165	46	139	41	101	28	54	16
Coğrafya	108	30	85	24	174	48	211	59	78	22	64	17
TDE	52	14	127	31	159	44	212	52	149	42	69	17
TOPLAM	557	23	722	29	1137	46	1233	49	778	31	565	22

Tablo 5'te de görüldüğü gibi, öğretim hizmetlerinin yerine getirildiğini en yüksek oranda ifade eden Tarih II. öğretim öğrencileri (%43), en düşük oranda ifade eden ise TDE I. öğretim öğrencileridir (%14). Öğretim hizmetlerinin yerine getirilmediğini en yüksek oranda ifade eden TDE I. öğretim öğrencileri (%42), en düşük oranda ifade eden Tarih II. öğretim öğrencileridir (%16).

Bölgümlere göre öğrenci görüşleri arasında çok büyük farklılık bulunmamakla birlikte; Kimya, Biyoloji, Tarih, TDE II. öğretim öğrencileri 1: öğretim öğrencilerine göre hizmetlerden daha memnundurlar.

Her iki öğretim öğrencileri birlikte düşünöldüğünde, öğretim hizmetlerinin yerine getirildiğini en yüksek oranda belirten Tarih (%34), en düşük oranda belirten ise Matematik (%21) öğrencileridir. Hizmetlerin hiç yerine getirilmediğini en yüksek oranda ifade eden Fizik (%34), en düşük oranda ifade eden ise Coğrafya (%20) öğrencileridir.

Toplam öğrenci grubunda, öğrencilerin %26'sının öğretim hizmetlerinin yerine getirildiğini, %47'sinin kısmen yerine getirildiğini, %27'sinin yerine getirilmediğini belirttikleri görölmektedir. Bu durum, öğretim hizmetlerinin daha iyi duruma getirilmesi gereğini ortaya koymaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular çerçevesinde, Necatibey Eğitim Faköltesi öğrencilerinin gördükleri öğrenim şekline ve anabilim dallarına göre yönetim ve öğretim hizmetlerine ilişkin görüşlerinin yaklaşık aynı olduğu, öğretim hizmetlerinin yönetim hizmetlerine göre daha fazla yerine getirildiği, ancak gerek yönetim gerekse öğretim hizmetlerinin arzu edilen düzeyde olmadığı ortaya çıkmıştır.

Yönetim hizmetlerinin istenilen düzeyde olmaması yönetim kadrolarının ve hizmetlerin eğitim faköltesi özelliğine uygun olarak oluşturulmamış olmasından, ilgili elemanların yönetimle ilgili eğitimlerinin olmamasından kaynaklanabilir. Öğretim hizmetlerinin istenilen düzeyde olmamasının nedeni ise, öğretim elemanlarının ders yüklerinin çok fazla olması, elemanların öğretim hizmetleri ile ilgili akademik eğitimlerinin olmaması, öğretimin 8.30'dan 21'e kadar devam etmesi nedeniyle elemanların yorgun olmaları olabilir.

Hizmetlerin etkin hale getirilebilmesi için şu öneriler sunulabilir:

1. Yönetim kadroları ve hizmetler eğitim fakültesinin özelliğine göre yeniden yapılandırılmalıdır.
2. Yönetim hizmetlerinde çalışanlara sürekli ve düzenli hizmet içi eğitim düzenlenmelidir.
3. Yeni öğretim elemanları yetiştirilerek ve temin edilerek öğretim elemanlarının ders yükleri azaltılmalıdır.
4. Eğitim fakültelerinde çalışacak öğretim elemanlarının formasyonlarının bulunmasına dikkat edilmelidir.
5. Öğretim hizmetleri ile ilgili öğretim elemanlarına sürekli ve düzenli hizmet içi eğitim düzenlenmelidir.
6. Öğretim elemanlarının öğretim hizmetlerini yerine getirebilmeleri için tüm önlemler alınmalıdır.
7. Öğretim ve yönetim hizmetlerinin sürekli ve düzenli değerlendirilerek geliştirilebilmesi için fakültede AR-GE oluşturulmalıdır.

KAYNAKLAR

- CAN, Niyazi. (1998), "Öğretmen ve Yönetici Etkililiğinin Öğretimdeki Rolü", **Eğitim Yönetimi**, Yıl:4, Sayı:13. K1ş.
- M.E.B. (1998), **Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler Milli Eğitim**, Ankara.
- SEVÜK, Süha. (1992), "21. Yüzyılda Yükseköğretim", **Çağdaş Üniversite Çağdaş Eğitim**, Ankara: Başbakanlık yayını.
- TAYMAZ.A. Haydar.(1995), **Okul Yönetimi**, Ankara: Saypa Yayınları.
- YÖK/Dünya Bankası. (1998), **Eğitim Fakültelerinin Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi**.
- YÖK/Dünya Bankası. (1999), **Türkiye'de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Yeniden Düzenlenmesi**.